

Revisionernas redogörelse för år 2022

Syfte

Syftet med revisorernas redogörelse är att på ett överskådligt sätt redovisa genomförda granskningsinsatser under året samt att följa upp revisionsplanen. Revisorernas redogörelse är ett komplement till revisionsberättelsen.

Den förtroendevalda revisorns uppdrag

Den förtroendevalda revisorns uppdrag regleras i kommunallagens 12 kap. I uppdraget ingår att årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas ansvarsområden i den utsträckning som följer av *God revisionsred*. Revisorerna har att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om nämndernas och styrelsens interna kontroll är tillräcklig.

Revisorerna i kommuner och regioner ska, med stöd av sakkunniga granska och pröva den kommunala verksamheten, enligt kommunallagen och *god revisionsred*.

De förtroendevalda revisorerna har, i enlighet med gällande avtal, anlitat PwC som sakkunnigt biträde under år 2022.

Grunderna som vi revisorer riktar kritik och anmärkning på i vår revisionsberättelse

Den goda seden anger tydligt att *Om revisorerna riktar anmärkning eller avstyrker ansvarsfrihet är bristerna som revisionen funnit väsentliga och har stor betydelse för verksamhet, ekonomi eller förtroende*.

I revisionsberättelsen lämnar revisorerna en samlad bedömning utifrån uppdraget. Inom denna bedömning kan revisorerna enligt den goda seden uttrycka såväl positiv som negativ kritik. Att uttrycka kritik föranleder i sig inte krav på särskilda åtgärder utifrån kommunallagen.

Att rikta anmärkning är enligt *God revisionsred* i kommunal verksamhet ett av de instrument för kritik som regleras i kommunallagen och som leder till att *en särskild hantering krävs i fullmäktige*. Dessa uttalanden kräver också att revisorerna anger på vilka grunder kritiken riktas. Det ska röra sig om väsentliga brister i styrelsens eller nämndens ansvarstagande.

Som framgår av vår revisionsberättelse för år 2022 riktar vi kritik mot socialnämnden och kommunstyrelsen. Därtill riktar vi anmärkning mot miljö-, bygg- och räddningsnämnden. Grunderna för vår kritik och den anmärkning vi riktar är bristande måluppfyllelse av ekonomin samt briser i styrning och intern kontroll av verksamheten inom socialnämnden,

brister i styrning och intern kontroll av verksamheten inom kommunstyrelsen samt briser i styrning och intern kontroll inom miljö-, bygg- och räddningsnämnden. Vi vill tydliggöra vad God revisionsbedömning i kommunal verksamhet säger om dess grunder för kritik och anmärkning:

Bristande måluppfyllelse – ekonomi

”Fullmäktiges finansiella mål och riktlinjer (till exempel uppräta budget, följa budgetramar, medelsförvaltning och förvaltning av pensionsavsättningar) har inte uppnåtts/efterlevts. Det handlar om väsentliga och uppenbara brister eller avvikelser. Styrelsen eller nämnden har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att styra verksamheten mot uppsatta mål och föreskrifter, till exempel följa budgetram eller efterleva mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. De kan också ha brustit i att redovisa sin situation till fullmäktige, till exempel inte efterfrågat nya riktlinjer eller inte redovisat någon åtgärdsplan. Budgeten har inte följts och ekonomistyrningen är har inte varit tillräcklig. Styrelsen har varit passiv eller brustit i sin uppsiktsplikt.” *God revisionsbedömning i kommunal verksamhet 2022, s. 56*

Brister i styrning och intern kontroll av verksamhet

”Styrelse eller nämnd har inte säkerställt att verksamheten arbetar utifrån beslut, riktlinjer, rutiner med mera. De har inte efterfrågat resultat och analys. Styrelse eller nämnd saknar tillfredsställande system för intern kontroll, i verksamheten, alternativt har system och rutiner inte varit tillräckligt strukturerade och implementerade.

Styrelsen har inte tagit en samordnande roll i kommunens interna kontrollsystem. Styrelsen har varit passiv eller brustit i sin uppsiktsplikt.” *God revisionsbedömning i kommunal verksamhet 2022, s. 57*

Särskilt om tid och genomförande för 2022 års revisionsberättelse

Vi vill tydliggöra varför vår granskning av år 2022 fortsatt bedrivs under våren 2023. Detta beror på att vi enligt lag och god sed är skyldiga att granska för att på ett tillförlitligt sätt kunna lämna underlag för fullmäktiges beslut i fråga om ansvar för styrelse och nämnder. Som revisorer är vi oberoende och självständiga i vårt uppdrag.

Att revisionen överlämnar sin revisionsberättelse för år 2022 under maj 2023 till kommunfullmäktige för dennes behandling av densamma i juni 2023 är helt i linje med de tidsaspekter som kommunallagen ger utrymme för kopplat till ansvarsprövningen.

I egenskap av revisorer som arbetar på fullmäktiges uppdrag vill vi framhålla att skälen till att vår revisionsberättelse samt granskning av årsredovisning för år 2022 kunnat avslutas i slutet av maj 2023 beror på att vi av revisionella skäl tvingats påbörja ett omfattande granskningsarbete som grund för våra uttalanden i

Revisorerna

Bilaga 1 till revisionsberättelse för år 2022

revisionsberättelse för år 2022 under april 2023. Detta efter att det närmre i ett skriftligt uttalande från kommunledningen klagjorts för oss vilken risk för brister i styrning och intern kontroll som funnits inom miljö-, bygg- och räddningsnämnden samt kommunstyrelsen, samt även andra omständigheter som innebär att vi som förtroendevalda revisorer, samt våra sakkunniga yrkesrevisorer, är skyldiga att fortsätta granska. Att fortsätta granskningsarbetet är en fråga som åvilar revisionen att beslut om. Så har även skett.

Som framgår av denna redogörelse nedan vill vi uppmärksamma läsaren på att vi beslutat att genomföra två fördjupade granskningar relaterat till händelserna med bygglovshantering i kommunen av miljö-, bygg- och räddningsnämnden samt kommunstyrelsen, vilka redovisas i en gemensam rapport,

Det bör särskilt påtalas följande. Trots slutsatserna från den säkerhetsutredning som utförts och rapporterats till kommunstyrelsen har revisionen ej erhållit information om resultatet av denna utredning under revisionsåret. Vi har särskilt begärt ut utdrag från vårt diarium och kan utifrån detta notera att ingen officiell information inkommit till oss i vår myndighet över utredningens slutsatser, eller vilka åtgärder som vidtagits inom kommunen utifrån utredningens påpekanden. Detta är frågor som naturligtvis är helt avgörande för att vi skall kunna lämna en korrekt bedömning över ansvar för styrelse och nämnder i vår revisionsberättelse. Bland annat har det i kommunstyrelsens årsredovisning, samt i den granskning vi gjort, framhållits att händelserna kopplat till hantering av bygglovshandlingen är, som det framgår *allmänt känt av hela kommunledningen*, såväl politiker som tjänstepersoner. Det går naturligtvis inte att fastställa vad som är känt av varje individ vid en viss given tidpunkt. Vad har varje individ vetat om omfattning samt effekter av det inträffade? Det är bl.a. frågor som dessa som har föranlett att vi i vårt revisionella utövande tvingats fortsätta vår granskning för år 2022 under våren 2023 för att på ett rättvisande sätt kunna uttala oss i fråga om ansvar för styrelse och nämnder i vår revisionsberättelse.

Slutsatserna från vår granskning av nämnd och styrelse framgår nedan.

Revisionsinsatser år 2022

Koppling till riskanalys

2022 års revisionsinsatser bygger på en dokumenterad riskanalys.

Redovisning av Årlig granskning

Grundläggande granskning

Grundläggande granskning har genomförts av styrelsen och samtliga nämnder. Den **grundläggande granskningen** innehåller:

- Granskning av måluppfyllelse av verksamhet och ekonomi
- Granskning av styrning och intern kontroll

Nedan redovisas resultatet av 2022 års grundläggande granskningar.

Observera att bedömningarna utifrån våra fördjupade granskningar framgår längre fram i denna redogörelse.

Styrelse/nämnd	Ändamålsenlighet	Ekonomiskt tillfredsställande	Intern kontroll*
Kommunstyrelsen	Gul	Grön	Grön
Socialnämnden	Gul	Röd	Grön
Barn- och utbildningsnämnden	Gul	Grön	Grön
Norrbottens e-nämnd	Gul	Grön	Grön
Överförmyndarnämnden	Grön	Grön	Grön

Revisorerna

Bilaga 1 till revisionsberättelse för år 2022

Miljö-, bygg- och räddningsnämnden	Gul	Grön	Grön
------------------------------------	-----	------	------

* I sammanhanget vill vi betona att den grundläggande granskningen är en övergripande granskning av styrning, kontroll och åtgärder inom nämndens verksamhetsområde för att säkra måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi. Styrelsen samt nämnderna har under år 2022 uppvisat andra brister i den interna kontrollen vilket vi uttalar oss om särskilt i separat granskning nr 9 och 10 vilken även framgår i slutet på denna redogörelse.

Granskning av delårsrapport och årsredovisning

Revisionen granskar och bedömer om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning samt om delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med LKBR och god redovisningssed i kommunal verksamhet. Granskningen utgår från riskanalysen.

Utifrån vår granskning av **delårsrapporten** bedömde vi att:

- Det helägda kommunala bolaget Dundret Gällivare Fjällanläggning AB har under 2022 fått ett villkorligt aktieägartillskott om 30 mnkr. Tidigare års aktieägartillskott om 27,2 mnkr till bolaget har i kommunens balansräkning skrivits ned då dessa gått till att täcka förluster. Vi ser inte att kommunen under 2022 har gjort någon prövning av värdet på aktierna, för att fastställa om det finns ett nedskrivningsbehov. I och med att andelsvärdet är högt upptaget, bolaget går med förlust och ingen prövning av värdet skett i kommunens balansräkning, så finns det en risk att aktierna är för högt värderade. Enligt vår mening är det angeläget att kommunen senast till årsredovisningen 2022 prövar värdet och i kommunens resultaträkning kostnadsför eventuellt övervärde.
- Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter, förutom osäkerheten på värdet i avsnittet iakttagelser ovan, som ger oss anledning att anse att delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, den översiktliga beskrivningen av kommunens drift- och investeringsverksamhet, inte i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med LKBR.
- Utifrån genomförd översiktliga granskning av delårsrapportens återrapportering gör vi bedömningen att det prognostiserade resultatet är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i kommunplan 2022 - 2024.
- Utifrån genomförd översiktliga granskning av delårsrapportens återrapportering gör vi bedömningen att resultatet är delvis förenligt med de strategiska verksamhetsmässiga mål som fullmäktige fastställt i kommunplan 2022 - 2024.

Revisorerna

Bilaga 1 till revisionsberättelse för år 2022

- Utifrån genomförd översiktliga granskning av delårsrapportens återrapportering avseende prognos för de strategiska verksamhetsmässiga målen kan vi inte bedöma om det prognostiserade resultatet är förenligt med de strategiska verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i kommunplan 2022 – 2024.
- Skälet till detta är att kommunstyrelsens bedömning avseende prognos för förväntat utfall under rubriken ”verksamhetsmål” på sidan 7 i delårsrapporten använder benämningar på de strategiska målen som vi menar inte går att spåra på ett tydligt sätt med fullmäktige målformuleringar. Det går därmed inte att bedöma prognos för utfall för respektive strategiskt verksamhetsmässigt mål som fullmäktige fastställt på ett tydligt sätt.
- Eftersom kommunfullmäktige i plan 2022 – 2024 angett att god ekonomisk hushållning avser både verksamhet och ekonomi delar vi ej heller kommunstyrelsens bedömning att kommunen kommer att nå en god ekonomisk hushållning. Vår bedömning är att det redovisade resultatet på ett tydligt sätt påvisar att kommunen endast delvis når god ekonomisk hushållning. Detta med bakgrund av att kommunen når 3 av 4 finansiella mål samtidigt som den målredovisning som framgår i delårsrapporten avseende de strategiska verksamhetsmässiga målen redovisar att 4 av 4 verksamhetsmässiga mål endast delvis uppnås för perioden. Vi kan i övrigt inte utläsa en tydlig prognos om förväntat utfall för helåret för dessa verksamhetsmässiga mål.

Efter genomförd granskning lämnade vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Enligt vår mening är det angeläget att kommunen senast till årsredovisningen 2022 prövar värdet på aktierna i Dundret Gällivare Fjällanläggning AB och i kommunens resultaträkning kostnadsför eventuellt övervärde.
- Att inför framtida delårsrapporter utveckla redovisningen av prognos för helåret i enlighet med rekommendationerna i RKR 17.
- Att beakta de direktiv som fullmäktige uppställt för god ekonomisk hushållning när kommunstyrelsen utvärderar om god ekonomisk hushållning uppnås eller ej för kommunen.

Inledande information utifrån vår granskning av årsredovisningen

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2023-03-20 beslutade kommunstyrelsen att överlämna årsredovisning till fullmäktige och revisorerna. I samband med att vi granskar årsredovisningen inhämtar vår sakkunniga yrkesrevisor ett uttalande från kommunledningen. Uttalandet syftar till att ge yrkesrevisorn ett (av flera) underlag vid granskning av årsredovisningen. Uttalandet som kommunledningen i Gällivare signerade återsändes till yrkesrevisorn med vissa tillägg som hänvisade till en

Revisorerna

Bilaga 1 till revisionsberättelse för år 2022

säkerhetsutredning som genomförts avseende bygglovshanteringen inom kommunen. När yrkesrevisorn begärde in den utredningen som kommunledningens uttalande hänvisade till bedömde yrkesrevisorn att årsredovisningen saknade väsentlig information i förvaltningsberättelsen som enligt yrkesrevisorns mening borde ha funnits med utifrån utredningens slutsatser. Varken yrkesrevisorn eller vi revisorer kan hänvisa till den genomförda säkerhetsutredning som ett revisionbevis för att de slutsatser som utredningen pekar på stämmer. Kommunstyrelsen behandlade en kompletterad version av årsredovisningen 2023-04-03. Det är denna kompletterade version av årsredovisningen som vi genom våra sakkunniga granskat.

Vi vill även här uppmärksamma läsaren på att vi under avsnittet fördjupade granskningar i denna redogörelse redogör för slutsatser från de granskningar inriktade mot styrning och intern kontroll som vi bedömde att vi behövde genomföra av miljö-, bygg- och räddningsnämnden samt kommunstyrelsen utifrån de frågor som uppkom inom ramen för granskning av årsredovisningen (se granskning nr 9 och 10 i slutet av denna redogörelse).

Utifrån vår granskning av **årsredovisningen från 2023-04-03** bedömde vi att:

Förvaltningsberättelsen uppfyller kraven enligt LKBR och RKR:s rekommendationer. I förvaltningsberättelsen under avsnittet Händelser av väsentlig betydelse, redovisar kommunstyrelsen att den uppmärksammats på brister i hanteringen av bygglov. En utredning har genomförts som visar på att "problem har uppstått i och med att samhällsomvandlingsprocessen började i kommunen" En del bygglovsavgifter var inte heller, enligt rapporteringen, fakturerade "under perioden".

Vidare nämns att "Kommunledningen har utöver sina egna interna utredningar beställt en extern rapport och den visar också på att hanteringen av plan- och bygglagen inte har fungerat tillfredsställande." Sist i kommunstyrelsens avsnitt skrivs att "[s]lutligen så är detta känt av hela kommunledningen, både den politiska och tjänstemännen".

Vidare redovisar Miljö-, bygg- och räddningsnämnden att:

"Förvaltningen har även blivit granskad av en oberoende part eftersom det framkommit uppgifter om stora brister på byggavdelningen. De brister som framkommit har resulterat i att miljö-, bygg- och räddningsnämnden vidtagit flertalet åtgärder för att säkra upp verksamheten."

Av uppgifterna i förvaltningsberättelsen framgår inte hur länge det har funnits problem annat än att det startade i samband med att samhällsomvandlingsprocessen började i kommunen.

Revisorerna

Bilaga 1 till revisionsberättelse för år 2022

Vi har i vår granskning tagit del av den av kommunstyrelsen beställda externa säkerhetsutredningen. Vi har också eftersökt information om händelserna via externa informationskällor. Den externa utredningen finns kommenterad bl.a. i media redan 13 december 2022. Den mediala rapporteringen utifrån den externa utredningen samt händelserna inom kommunen är stundtals detaljrik. Redan tidigare under 2022 förekommer uppgifter i media om att polisanmälan gjorts.

Kommunstyrelsen, som är redovisningsskyldig och avger årsredovisningen, har identifierat ovanstående förhållanden som väsentliga. Vi delar den uppfattningen.

Det vi *anser* saknas, är kommentarer kring den externa rapporten och effekterna av denna. Förutom att en person med juridisk kompetens har anställts inom förvaltningen bör kommunstyrelsen redovisa om t ex den interna kontrollen stärkts, eller förväntas stärkas, och i så fall på vilket sätt. Det är enligt vår mening relevant information utifrån de brister som uppmärksammats.

På sidan 55 i förvaltningsberättelsen nämns "Kommunstyrelsen kommer att följa utvecklingen inom Miljö- bygg och räddningstjänsten så att de åtgärder som behöver vidtas med anledningen av felhanteringen inom bygglovsverksamheten kommer att vidtas". Vi är av uppfattningen att denna text borde ha hänvisats till, eller på annat sätt tydliggjorts, för läsaren tidigare i förvaltningsberättelsen, ex. under avsnittet väsentliga händelser. På så sätt hade läsaren på ett tydligare sätt erhållit samlad i ärendet som bedöms vara en väsentlig händelse.

Vi saknar också uppgifter om vilken typ av brister man upptäckt, hur länge bristerna har funnits (nu nämns samhällsomvandlingen som bedömd start för händelserna, men det kan inte förväntas att respektive läsare har kunskap om när denna omvandling påbörjade), hur omfattande bristerna som idag är kända är, ifall det finns eller inte en beräkning i sak och till antal.

Mot bakgrund av ovan är vår uppfattning att kommunstyrelsen också i årsredovisningen borde ge läsaren en tydligare, fylligare och dispositionsmässigt mer sammanhängande bild över de händelser som varit, de åtgärder som vidtagits samt vilka fortsatta osäkerheter som kan finnas för framtiden. Den rapportering som lämnas skall enligt vår mening gå att tillgängliggöra sig för en läsare av årsredovisningen, oavsett tidigare kunskaper om händelser inom kommunen eller från övrig rapportering vid ex. media.

I not till ansvarsförbindelserna framgår att kommunstyrelsen inte kan utesluta framtida ekonomiska konsekvenser för kommunen. Något belopp kan inte beräknas och den uppfattningen delar vi med kommunen. Det *bör dock* även i själva förvaltningsberättelsen – inte bara i not – tydligt anges att kommunen inte utesluter framtida kostnader. Skrivningen "ekonomiska konsekvenser för kommunen" är alltför vag, enligt vår uppfattning.

Revisorerna

Bilaga 1 till revisionsberättelse för år 2022

Enligt vår bedömning avviker inte kommunen mot lag och god sed avseende upplysningar om väsentliga förhållanden. Däremot anser vi ändock att kommunstyrelsen kunnat lämna informationen om de uppmärksammade händelserna kopplat till bygglovshanteringen på ett tydligare och mer sammanhållet sätt för läsaren.

Driftredovisningen uppfyller kraven enligt LKBR och RKR:s rekommendation R14.

Investeringsredovisningen uppfyller kraven enligt LKBR och RKR:s rekommendation R14.

Grundat på vår granskning har det inte framkommit omständigheter som ger oss anledning att anse att förvaltningsberättelse inte är upprättad i enlighet med LKBR och god redovisningssed medan driftredovisningen och investeringsredovisningen är upprättad i enlighet med LKBR och god redovisningssed. Informationen som lagts fram kunde ha varit fylligare och tydligare.

Årsredovisningen *innehåller* sammanställda räkenskaper.
Sammanställda räkenskaperna *uppfyller* kraven enligt LKBR och RKR:s rekommendationer.

Grundat på vår granskning *har det inte* framkommit *några* omständigheter som ger oss anledning att anse att den sammanställda redovisningen inte är upprättad i enlighet med LKBR och god redovisningssed.

Utifrån vår granskning av **god ekonomisk hushållning** lämnas följande bedömningar:

- Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i kommunplan 2022-2024.
- Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara delvis förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i kommunplan 2022-2024.
- Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende god ekonomisk hushållning för år 2022.

Fördjupad granskning

Fördjupade granskningar genomförs där riskanalysen visar på stora risker och där revisionen bedömer att den grundläggande granskningen inte är tillräcklig.

Nedan redovisas en sammanfattning i form av revisorernas missiv för respektive fördjupad granskning.

Fördjupad granskning 1: Underhåll av kommunens fastigheter

Revisionsobjekt: Kommunstyrelsen

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att kommunstyrelsen **ej** säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av kommunens fastigheter, samt att kommunstyrelsens interna kontroll i sammanhanget **inte** är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer, att:

- Säkerställa att ansvarsförhållanden, avtal, samordning och uppdrag till fastighets- och serviceförvaltningen och Top bostäder AB noga genomlyses och revideras utifrån dagens situation och fastighetsbestånd. Vidare rekommenderar vi att kommunstyrelsen säkerställer att ett reviderat ansvarsförhållande mellan parterna dokumenteras i avtal, att detta avtal med lämpliga intervaller revideras, samt att tillse att båda organisationerna implementerar eventuella förändringar vad gäller arbetsprocesser och rutiner.
- Säkerställa att fastighets- och serviceavdelningen fullt ut implementerar rutiner för att systematiskt fånga upp och hantera verksamhetsbehov kopplat till fastighetsbeståndet.
- Tillse att den kommunala förvaltningen upprättar rutiner för att löpande genomföra olika typer av besiktningar av fastighetsbeståndet för att kunna redovisa underhållsbehov samt genomförda underhållsåtgärder på ett transparent vis.
- Tillse att underhållsplaner upprättas för samtliga fastigheter i kommunens ägo, samt att dessa hålls ajour och uppdaterade.
- Tillse att den samlade fastighetsförvaltningen på sikt erhåller resurser för att nå en rimlig balans mellan akut felavhjälpande underhållsåtgärder och planerade underhållsåtgärder.
- Säkerställa att styrelsen erhåller adekvat redovisning och redogörelse av kommunens underhållskostnader, underhållsskuld samt behov av framtida reinvesteringar

Fördjupad granskning 2: Intern kontroll över anställdas bisysslor

Revisionsobjekt: Kommunstyrelsen

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att hanteringen av anställdas bisysslor **ej** bedrivs på ett ändamålsenligt sätt samt med en inte tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer:

- Kommunstyrelsen och nämnderna bör, utifrån ett internkontrollperspektiv, tillse att samtliga bisysslor dokumenteras och bedöms, samt att blanketterna

förvaras i personalakterna. Även bisysslor som inte är av näringskaraktär bör beaktas som t.ex. dubbla anställningar¹

- Kommunstyrelsen bör säkerställa ett enhetligt arbetssätt för hanteringen av bisysslor i kommunen.
- Kommunstyrelsen bör tillse att det görs en översyn av nuvarande riktlinjer och blanketter enligt synpunkterna i bilagd rapport.
- Kommunstyrelsen och nämnderna bör säkerställa att informationen om skyldigheten att anmäla bisyssla lämnas vid rekrytering, vid anställningens början, vid medarbetarsamtal samt vid utvalda sammankomster i verksamheten så att informationen når samtliga medarbetare. Detta för att säkerställa att kommunen som arbetsgivare lever upp till informationskravet till anställda enligt Allmänna bestämmelser.
- Utifrån att det framkommit bisysslor som inte var kända sedan tidigare samt att det saknas tillräckliga rutiner för att kontrollera att otillbörliga inköp inte sker av näringsverksamheter där anställda kan ha ekonomiska intressen, bör kommunstyrelsen och nämnderna tillse att rutinerna stärks inom detta område.
- Kommunstyrelsen bör inom ramen för sitt interna kontrollarbete göra kontroller av att riktlinjer och rutiner avseende bisysslor efterföljs samt kontrollera om otillbörliga inköp sker av näringsverksamheter där anställda kan ha ekonomiska intressen.
- Kommunstyrelsen bör undersöka och överväga möjligheten att göra kontroller av anställdas engagemang. Detta utifrån att flera av de engagemang/bisysslor som framkom i granskningen inte var kända sedan tidigare.
- Kommunstyrelsen bör säkerställa att det finns en särskild rutin för hur uppföljning av avslagna bisysslor ska ske så att anställda i organisationen inte har otillåtna bisysslor.
- Kommunstyrelsen bör utveckla sin digitala hantering av anställdas bisysslor och överväga att införa en helt digital praktisk hantering av anställdas bisysslor, vilket kan bidra till en enhetligare, säkrare och effektivare hantering.

Fördjupad granskning 3: Granskning av kommunens arbete med att beakta barnkonventionen

Revisionsobjekt: Kommunstyrelsen

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsens ledning, styrning och uppföljning **inte helt** är ändamålsenlig utifrån ett barnrättsperspektiv, samt att kommunstyrelsens interna kontroll **inte helt** är tillräcklig.

---

¹ Med dubbla anställningar avses att den anställde har två anställningar, t.ex. en i kommunen och en anställning i en annan organisation

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer:

- att kommunstyrelsen tydliggör den kommunövergripande organiseringen av barnrättsarbetet som stödjer förvaltningarna i arbetet kring styrning och uppföljning av barnrättsperspektivet.
- att de åtgärder som fastställts i handlingsplanen genomförs.
- att styrelsen säkerställer kännedom av vägledning för konsekvensbedömning inom förvaltningarna och att det sker kontroller som säkerställer att de upprättas på tillämpligt sätt.
- att kommunen hittar former för barn och unga att komma till tals och ge möjlighet till delaktighet och inflytande i beslut och processen där så är lämpligt.
- att löpande säkra kompetens för centrala nyckelpersoner, nyanställda och nya ledamöter i styrelsen och nämnderna.
- att kommunstyrelsen systematiskt följer upp och utvärderar arbetet med barnkonventionen och hur väl barnkonventionen efterföljs i kommunens verksamheter.

Fördjupad granskning 4: Granskning - Uppföljning av placerade barn och unga

Revisionsobjekt: Socialnämnden

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden **inte helt** bedriver en ändamålsenlig verksamhet vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende och i familjehem. Vår samlade bedömning är vidare att den interna kontrollen **inte helt** är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer:

- att säkerställa att genomförandeplaner upprättas i samtliga ärenden och att dessa följer aktuella dokumentationskrav.
- att säkerställa att det pågående arbetet med att revidera befintliga rutiner och ta fram nya på de områden som behövs fortskrider och färdigställs.
- att säkerställa en efterlevnad till lagens krav avseende övervägande om skäl till vårdnadsöverflyttning samt att sådant övervägande följer det som Socialstyrelsen framhåller vad gäller att utförligt dokumentera skäl som talar för respektive emot en överflyttning av vårdnaden.
- att säkerställa en revidering av rutindokument som omfattar övervägande om överflyttning av vårdnad så att detta harmoniserar med gällande lagstiftning.
- att överväga formerna för uppföljning på aggregerad nivå för att i högre grad omfatta även kvalitetsaspekter, då en sådan uppföljning kan öka

Revisorerna

Bilaga 1 till revisionsberättelse för år 2022

kunskaperna om de insatser som verksamheten erbjuder och hur väl dessa fungerar för de berörda barnen/ungdomarna.

- att överväga att inkludera frågan om efterlevnad till lagstiftningens krav avseende förekomst av genomförandeplaner, överväganden om behov av fortsatt vård samt överväganden om överflyttning vårdnad i en riskanalys, för att på så sätt kunna bedöma om det finns skäl till att ha med dessa frågor i nästkommande års internkontrollplan.

Fördjupad granskning 5: Granskning av ekonomistyrning inom socialnämndens ansvarsområde samt kommunstyrelsens styrning och kontroll inom området

Revisionsobjekt: Kommunstyrelsen samt Socialnämnden

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** har säkerställt en ändamålsenlig mål- och budgetprocess på kommunövergripande nivå, samt att socialnämnden **inte helt** har säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning inom den verksamhet den ansvarar för. Arbete med förslag till åtgärder pågår, men de har inte fått effekt under 2022 och det saknas redovisning av tydliga beslut om vilka åtgärder som ska vidtas samt vilken effekt de förväntas få och när. Den interna kontrollen bedöms som **inte** tillräcklig.

Socialnämnden rekommenderas att:

- redovisa att arbetet med besparingar fortlöper genom tydliga beslut om vilka besparingar som ska genomföras, prognostiserat utfall för besparingen under aktuellt år, men även uppgift om den är bestående eller tillfällig.
- analysera om det finns skäl att utarbeta nämndspecifika regler för ekonomistyrning utifrån verksamhetens omfattning, art samt omständigheter i övrigt
- förtydliga ansvar och befogenheter inom nämndens ansvarsområde så att dessa blir kända.

Kommunstyrelsen rekommenderas att:

- säkerställa att åtgärder vidtas vid risk för underskott.
- förtydliga det regelverk och de beräkningsförutsättningar som har antagits i kommunen så att de blir kända bland budgetansvariga i kommunen.

Fördjupad granskning 6: Granskning av upphandlingar och inköp

Revisionsobjekt: Kommunstyrelsen

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att styrelsen **inte** säkerställer en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet.

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer:

- Säkerställa att ansvarsfördelningen förtydligas i reviderade riktlinjer/styrdokument gällande avtalsägande. Därtill bör styrelsen överväga att förtydliga inköpsenhetens ansvar gentemot bolagen.
- Säkerställa att beställarnas förutsättningar stärks, genom exempelvis utbildningar och en begränsning av antalet beställare. I granskningen noteras att en ny beställarorganisation håller på att införas. Det är av vikt att styrelsen säkerställer att införandet genomförs.
- Säkerställa att upphandlarna har tillräckligt med planeringsutrymme för att genomföra ändamålsenliga upphandlingar.
- Säkerställa att anmälan av direktupphandlingar sker till inköpsenheten. Det är även viktigt att inköpsenheten utifrån underlagen genomför sammanställningar och analyser i syfte att förbättra inköpsarbetet.
- Säkerställa att styrdokumentet aktualiseras.
- Säkerställa att direktupphandlingar över 100 000 kr dokumenteras i linje med riktlinjer och Konkurrensverkets rekommendation. Styrelsen bör även säkerställa att dokumentationen är lättillgänglig.
- Säkerställa en god avtalstrohet. Som en del i detta bör styrelsen säkerställa att avtal enkelt kan hittas i avtalsdatabasen. Därtill bör styrelsen överväga att systematiskt genomföra ytterligare kontroller avseende avtalstrohet, och vid upptäckande av brister vidta åtgärder.
- Säkerställa en systematisk och heltäckande uppföljning. I detta ingår att säkerställa tydliga direktiv kopplat till uppföljning av inköp och upphandling. Styrelsen bör därtill överväga att utveckla uppföljningen genom exempelvis uppföljning av nyckeltal och tydligare uppföljning av inköpsenhetens verksamhet. Vi vill poängtera för kommunstyrelsen att vi särskilt kommer följa styrning och kontroll inom området framgent.

Fördjupad granskning 7: Uppföljande granskning av socialnämndens fakturahantering och attestrutin

Revisionsobjekt: Socialnämnden

Den sammanfattande bedömningen efter genomförd granskning är att socialnämnden **i allt väsentligt** har vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån tidigare genomförd granskning.

Utifrån de iakttagelser och bedömningar vi har gjort i denna granskning ser vi att nedan tidigare rekommendation bedöms kvarstå:

- Säkerställ att det finns giltiga avtal eller överenskommelser för samtliga individärenden där en extern aktör utför biståndsinsatsen/placeringen eller motsvarande.

De rekommendationer som vi i övrigt lämnade i föregående granskning (2021) bedömer vi som åtgärdade, alternativt vara under pågående åtgärd, vilket gör att vi endast kan hänvisa till att nämnden säkerställer att det pågående arbetet slutförs.

Fördjupad granskning 8: Granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Revisionsobjekt: Kommunstyrelsen

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig uppsikt över nämnderna, bolagen, förbundens samt föreningarnas verksamhet samt att den interna kontrollen **inte helt** är tillräcklig.

Efter genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen:

- Att vidta åtgärder som tydliggör uppsiktspliktens innehåll samt omfattning av den i praktiken.
- När omfattning och innehåll av kommunstyrelsens uppsikt tydliggjorts bör även formerna för uppföljning och rapportering av vad som framkommer inom ramen för uppsikten utvecklas.
- Säkerställa att en årlig prövning genomförs över kommunal verksamhet som bedrivs genom aktiebolag (såväl hel- som delägda bolag).

Fördjupade granskningar 9 och 10: Granskning styrning och intern kontroll inom Miljö-, bygg- och räddningsnämnden samt kommunstyrelsen

Revisionsobjekt: Miljö-, bygg- och räddningsnämnden samt kommunstyrelsen

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att Nämnden **ej** säkerställt en ändamålsenlig styrning av bygglovsprocessen då det saknas spårbarhet i Nämndens kontroll av bygglovsprocessen och spårbarhet i hur de arbetar med sina styrdokument samt att Nämnden inte vidtagit några åtgärder för att utöva sin styrning avseende bygglovsprocessen. Nämnden har **i allt väsentligt** säkerställt att delegationsordningen är lag - och ändamålsenlig. Emellertid har Förvaltningen sett ett behov av att ändra delegationsordningen, vilket tyder på att delegationsordningen inte varit helt anpassad till verksamheten. Återrapportering till Nämnden sker **delvis** på ett ändamålsenligt sätt genom att samtliga beslut som tas på delegation anmäls till Nämnden och sammanställs i en förteckning inför varje sammanträde i Nämnden. Insynen har varit bristfällig då Nämnden vid sammanträdena inte tagit del av själva delegationsbesluten. Nämnden har vidtagit åtgärder för att skapa bättre förutsättningar vad gäller insyn i återrapportering av beslut fattade på delegation. Dock har Nämnden själv först ett år efter att Nämnden fått kännedom om situationen på Bygglövsavdelningen tagit beslut om ny delegationsordning och Nämnden kan därför **inte** anses ha vidtagit tillräckliga åtgärder avseende delegationsordning och specifikt den del av delegationsordningen som får påverkan på bygglovsprocessen.

Kommunstyrelsen har **delvis** säkerställt en löpande uppsikt över Nämndens verksamhet. Återrapportering har skett kontinuerligt men spårbarheten är låg då återrapporteringen sker under en informationspunkt vid Kommunstyrelsens sammanträden samt att Delårsrapporten och Årsredovisning endast återger genomförd internkontroll i verksamhetsberättelsen vilket försvårar möjligheten att identifiera utfallet av internkontrollen. Med hänsyn till att Kommunstyrelsen **inte** vidtagit några åtgärder gentemot Nämnden samt att vi inte kunnat verifiera informationen som Kommunstyrelsen tagit del av avseende situationen på Bygglövsavdelningen kan vi därför **ej** konstatera att Kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder gentemot Nämnden. Vi har heller inte kunnat verifiera den information som Kommunstyrelsen fått ta del av från Säkerhetschefen och heller inte kunnat verifiera Kommunstyrelsens beslut om att beställa Utredningen och därför går det **inte att bedöma** frågan huruvida Kommunstyrelsen fullgjort sitt reglementerade ansvar som säkerhetssamordnare när Kommunstyrelsen utrett situationen på Bygglövsavdelningen.

Med utgångspunkt i ovanstående bedömning lämnar vi följande **rekommendationer**:

- Att Nämnden ser över sina rutiner kring och formerna för Nämndens plan för internkontroll i syfte att kunna säkerställa att internkontrollen ger en korrekt och tillräcklig bild av Förvaltningens verksamhet. Detta i syfte att kunna säkerställa att Förvaltningens verksamhet, inbegripet bygglovsprocessen, bedrivs på ett ändamåls- och lagenligt sätt.

Revisorerna

Bilaga 1 till revisionsberättelse för år 2022

- Att Nämnden ser över sina rutiner kring och formerna för Nämndens internkontroll för att säkerställa spårbarheten av Nämndens internkontroll.
- Att Nämnden arbetar fram riktlinjer för hur Förvaltningen ska arbeta med bygglovsprocessen för att säkerställa en ändamålsenlig styrning, samt att Nämnden etablerar ett systematiskt kontrollsystem som kan ge Nämnden regelbunden insyn i Förvaltningens arbete.
- Att Nämnden ser över sina rutiner kring och formerna för internkontroll av EKO-riktlinjerna i syfte att säkerställa efterlevnaden av riktlinjerna.
- Att Kommunstyrelsen ser över sina rutiner kring och formerna för Kommunstyrelsens plan för internkontroll i syfte att kunna säkerställa sin uppsikt över övriga nämnders verksamhet.
- Att Kommunstyrelsen ser över sina rutiner kring och formerna för Nämndens åiterrapportering till Kommunstyrelsen i syfte att uppnå spårbarhet och transparens.

Att Kommunstyrelsen ser över sina rutiner kring och formerna för arbetet med Säkerhetspolicyn i syfte att säkerställa Kommunens efterlevnad av Säkerhetspolicyn

Övriga granskningsinsatser

De förtroendevalda revisorerna granskar löpande styrelsens och nämndernas protokoll med fokus på intern styrning och kontroll samt aktiva åtgärder för att nå ändamålsenlighet/måluppfyllelse.

Dialog/kommunikation

Revisorerna har under året träffat företrädare för kommunstyrelsen samt kommunledningen i samband med granskning av delårsrapporten och årsredovisning för dialog. Revisorerna har därutöver, i samband med grundläggande granskning, genomfört dialog/hearing med kommunstyrelsen samt nämnderna. Revisorerna har genomfört verksamhets/studiebesök inom ett antal kommunala verksamheter i syfte att stärka kunskapen om risker och utmaningar inom verksamheterna.

Inom ramen för den ovan angivna processen kopplat till granskning av årsredovisning samt granskning av styrning och intern kontroll inom miljö-, bygg- och räddningsnämnden samt kommunstyrelsen har kommunrevisionen haft en nära dialog med kommunfullmäktiges presidium i syfte att informera presidiet om den förskjutna processen för kommunfullmäktiges behandling av reviderad årsredovisning samt de effekter som vi bedömt att våra granskningar fått på frågan om ansvar för styrelse och nämnder i vår revisionsberättelse.

För Gällivare kommuns förtroendevalda revisorer

Christer Nordmark, revisionens ordförande

Deltagare

GÄLLIVARE KOMMUN 212000-2726 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: CHRISTER NORDMARK

Christer Nordmark

2023-05-31 15:32:02 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post